

# Hétköznapiak

## „Árkadia”

Valamikor arról volt híres ez a bizonyos táj, hogy messze esik a civilizációtól, no meg maga a vidék is meglehetősen vad, hegyeivel és szakadékaival. Ha a földrajzban kevéssé járatos magyar hallja e szót, okvetlenül úgy hiszi, hogy olyan helyet jelöl, ahol sok az árok, s így esetleg Szegedre is gondolhat. Mert — bár a lehető legalföldibb a város — árkokban, dimbokban-dombokban mi is bővelkedünk.

Végül soron mindez nem is nagy baj. Ezt a néhány évet kibírjuk, s ha végre mindenütt új kábelek, csatornák, csövek lesznek a város földje alatt, akkor talán évekre új aszfaltruhát kaphatnak az utcák, s végre talán évtizedekre is simák lesznek Szeged útjai. Simák és tiszták, mert a hepe-hupák, repedések, törések bizony porról és sárról is bőven gondoskodnak.

Még álomnak is szép lenne — véli az ember, még örömmel is fogadja e mini-Alpok, legalábbis amennyi feltétlenül szükséges belőlük. De maradványainak már kevésbé örül. A Maros utcát például, ahol kábeleket fektetett a posta, még most is két árok szeli keresztül, éles aszfaltszegéllyel veszélyeztetve a helyi viszonyokkal nem kellően ismerős autósok-motorosok gumijait. A Széchenyi téren, a Vörösmarty utca torkolatában napokig ugyanilyen árok éktelenkedett, míg végül egyik írásunk után betemették, leaszfaltozták. S még hány helyen vannak ilyen, és ehhez hasonló gödrök, árok a városban, melyek egy-egy kábel- vagy csöfektetés után megmaradtak az utókor bosszantására.

S még ha csak bosszantóak lennének, de veszélyesek is. Ha hatvannal belehajt valaki, esetleg szétrobbanhat az egyik első gumi, s a kormányozhatatlanná vált kocsit felrohan a járdára. A következőt kár is színeznünk. Vagy egy motoros törli nyakát az árok miatt. Pedig vannak szabályok, rendeletek arra, hogy a munka befejeztével az árkokat, gödröket aszfaltpalattal borítsák, s ha valamely vállalat elmulasztja, felelős vezetőit meg lehet büntetni. Talán nem lenne érdektelen, ha a kerületi hivatalok szabálysértési előadóit időnként körülnéznék területükön. Így esetleg gyorsabban szabadulnánk meg fölös árkainktól, mert büntetés nélkül — úgy tűnik — kissé lassan megy az ilyesmi.

## Cipők

„A cipővásárlás újabban sok gondot okoz a vevőknek. A cipők ugyanis nemcsak a divat rendkívül gyors változásainak vannak kitéve, de újabban nagyon sok rövid élettartamú cipőt gyártanak. Így fordulhat elő, hogy a vásárlók a cipő megvétele után néhány héttel azt állapítják meg, hogy a levált cipősarkot csak hozzáértő mesteremberek vagy a gyártó cég tudja megjavítani.”

Félreértés ne essék, ezeket a mondatokat nem valamely honfitársunk, hanem egy osztrák újságíró írta az Arbeiter Zeitungban. Vagyis ami a cipőket illeti — úgy tűnik —, tőlünk Nyugatra sem a legrózsásabb a helyzet. Arrafelé sem jobb a lábbelik ama Deákné vásznánál.

Kétségtelenül tanulságos a megállapítás, csak nem túl vigasztaló. Vagy, mégis? Mert az Arbeiter Zeitung cikkéből az is kiderül, hogy a masszív, sok mindent kibíró bőr lábbelik kimentek a divatból, a vásárlók — ugyanúgy, mint nálunk — inkább a jóval olcsóbb, egy szezonra gyártott műbőr cipőket veszik és keresik. Alighanem igazuk is van, hiszen egy év múlva úgyszólván egy cipő a divatból. Tehát a gyárak sokszor eleve olyan cipőket gyártanak, melyek egy nyárra vagy téra valók. Az egyik esős időre készül, a másikon egy eső is elég ahhoz, hogy elbúcsúzzon formájától, esetleg talpától is. Az egyiket cipőkrémmel kell ápolni, a másikat pedig a legnagyobb ellensége a „boks”, csak speciális szerekkel lehet tisztítani. De hogyan képes eligazodni a vásárló e dzsungelben?

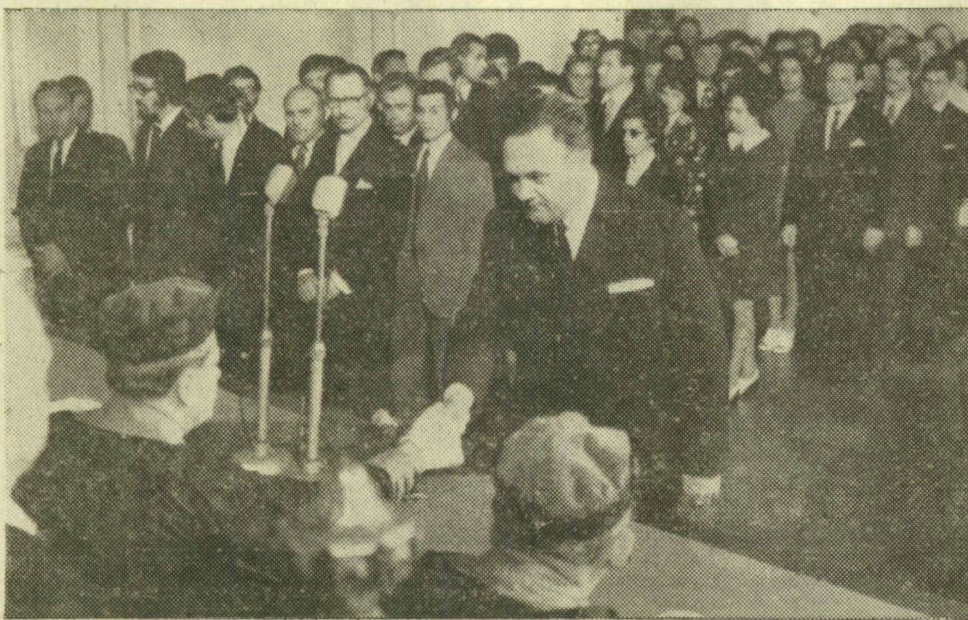
Nálunk is megjelentek már néhány cipőnél a kis cédulák, melyek a legszükségesebből tájékoztatnak. Csak éppen nem minden lábbelivel adják, s szövegük összeállításának szempontjai sem túlságosan egységesek. Talán ismét jó az Arbeiter Zeitungra hivatkozni. Ausztriában olyan bizonylatokat akarnak bevezetni, melyeket minden cipőhöz mellékelni kell, s amelyek egységes szempontok alapján tájékoztatják a vevőt a cipők talpáról (csúszk-e vagy sem, bírja-e az esőt stb.), sarkáról és felső részéről (miből készül, mennyire szellőzik stb.), javítási lehetőségeiről, és az ápolás tudnivalóiról. Nem is rossz a példa, talán nálunk is érdemes lenne bevezetni.

Sz. I.

## Doktoravatás a tudományegyetemen

A Dugonics téri aulában rendezték meg tegnap délelőtt a József Attila Tudományegyetem doktoravatás ünnepségét. Dr. Márta Ferenc rektor 39 jogászt, 23 bölcsészt és 24 természettudományi karon végzett hallgatót avatott doktorrá.

Somogyi Károlyné felvétele



## Új vállalat

Budapestben új vállalat kezdte meg működését, amely a KGST-országokból importált, az egységes számítógép-rendszerhez tartozó gépek műszaki kiszolgálásával foglalkozik. A számítástechnikai kormányközi bizottság múlt évi varsói ülésén állapodtak meg abban, hogy az egységes számítógép-rendszer kialakításában érdekelt valamennyi országban létrehozzák a műszaki kiszolgáló szervet.

## Balettiskolások bemutatója

A városi balettiskola növendékeinek év végi záróünnepélyét rendezték meg tegnap este a Szegedi Nemzeti Színházban. A bemutatók szereplői — a legkisebbektől a 13 évesekig mintegy 70-en — számot adtak tehetségükről, tudásukról. A szép, kulturált mozgás elsajátítása nagy fegyelmet követel a 4-5 évesektől is, az együttes ritmus- és mozgásgyakorlatok a figyelem megosztását és összpontosítást egyszerre. Dr. Baróthy Zoltán balettmester apró növendékei jól sikerült bemutatókkal bizonyították, hogy eredményes munka folyik az iskolákban. Megérdemelten kaptak sok tapsot a nagyobbak is, életkorhoz alkalmazkodó, tehát nem művészi igényvel, de magas színvonalú mozgáskultúrával előadott táncszámaikért. A balettiskolások záróünnepén zongorán közreműködött Kádár Lászlóné.

## Csokrok versenye

Kiállítás nyílt szombaton a Kertészeti Egyetem dísztermében, ahol a VIII. országos virágkötészeti verseny győztes csokrait, koszorúit láthatja a közönség. Ezenként megrendezik az ország különböző városaiban a versenyt, Budapestre idén a főváros centenáriuma alkalmából került sor.

Hatvan versenyző több mint 300 legszebb alkotása sorakozik fel a kiállításon, menyasszonyi csokrok, virággal díszített tálak, vázák, kirakatok és koszorúk láthatók. A legsikerültebbek díjat kapnak, s az abszolút győztes jövőre részt vehet a Hamburgban megrendezendő európai virágkötészeti versenyen.

## A rakpart regénye

# „Feneketlen” mélységek

Addig csupán a vasúti hídtól felfelé készültek el egy bizonyos szakasszal, amikor a süllyedések, sőt a víz felé megbillenések jelentkeztek. Megállapították, hogy a partfal elé levett cölöpöket a megcsúszó iszapréteg kinyomta, és utánuk „igazodott” a Tisza mínusz 4 méteres vízállásához alapozott kő-beton fal. Az átlagosan 30 centiméter átmérőjű facölöpöket ugyanis nem tudták mélyebbre levetni, az alapozástól csupán 1 méterre, mert még az árvíz előtti régi bevédés, partomlás miatt a város, a vár előtt a Tiszába szórt cölöpsoros kőhányás akadályozott. Az új munkagödörrel, feltárással mindenestre mínusz 6 méterre mentek le, a terveken módosították, illetve több szakaszon a régi alapok mögött újat és szélesebbet létesítettek, meghagyva amit addig beépítettek. Ez volt 1883—84-ben és újabb talajvizsgálatok sora, a Tisza és a Maros őskori hordaléka „titkos” lerakódásának, rétegződésének feltárása, hogy szilárdabb talajviszonyokat jeljenek, hiszen a partfalat hosszú időn át biztonságosan akarták hagyni a késői utókor. Hogy ez mennyire sikerült, a befektetett munka és anyagi ráfordítás arányában, azt egyaránt bírálhatják és dicsérhetik a modernebb kor okosabb nemzedékei ma, akik pedig a régi leírásból ismerhetik és tanulhatják meg, hogy a folyószabályozások, átvágások, kotrások, partvédek előtt milyen viszonyok uralkodtak a Tisza-völgyben, majd utána mennyire megváltozott feltételek között éltek le a vizek Szeged éle, különös tekintettel a Marossal való találkozásra.

A szegedi rakpart építését, majd az építmény „időszakos” mozgását kezdettől fogva együtt kell tekinteni a két folyó találkozásával, az alacsony és magas vízálások játékával, az esések különbözőségével azután is, hogy a Maros torkolatát rendezték. A Maros 30 kilomé-



Liebmann Béla felvétele

### A vizek ismét tájékszának

teren esik akkorát, amennyit a Tisza 100 kilométeren. A Maros esése tehát háromszor is nagyobb a Tiszáénál. Ebből következik, hogy sűrű víz a méltóságosabb járású Tiszával találkozáskor nem tudja tovább gördíteni, cipelni sűrű és szemcsés hordalékát, hanem attól meg szabadul a torok alatt. Az így keletkezett zátonyok magasságát és mozgását a két folyó mindenkor árullamái, „igazgatják”. Amilyen mértékben emelkedik a Tisza vízállása, annyival gyengül a hordalék megülepedése a toroknál. S minél erősebb a Tisza járása, és ugyanakkor

kevesebb a Maros vize, annál nagyobb mélységeket ás, hogy maga mögött a mederben a város alatti kanyarulatától kezdve, miközben kímélti a Maros torkát is. Az állandó partzaggató játékok okozta, hogy a meredeken épült partfal alatt is nagy — néhol 14—18 méteres — „feneketlen” mélységek keletkeztek, amelyek mentén az apadó vízállásor mindig megindultak, omlottak, befolytak a hibább szerkezetű homokrétegek és megmozgatták — a talajvíz segítségével is — a partfal alapját, biztonságát.

Az erőknek ez a nem látványos összecsapása ismétlődött meg, tette kritikussá a helyzetet 1889. szeptemberben egy levonuló árullám után, amikor a „közúti hídtól” délre fekvő 90 méteres alsó partszakasz megüledt. A mozgások korai észlelésekor is hallatszottak olyan hangok, hogy a rakpartot garanciák nélkül ne vegye át a város. Ez a tartózkodás és biztosítás fenntartása erősödött meg akkor, és úgy döntöttek, hogy az erők kiegyenlítését kőszorásokkal kell elérni a partfal előtt. 1890-ben 30 ezer köbméter kőhányást végeztek el, amelyre 162 ezer 002 forint 48 krajcárt költöttek.

A teljesebb biztonság érdekében azonban tovább kellett lépni a Tisza szabályozásában a város előtti és alatti szakaszon is. A Maros hordalékától meg kellett szabadulni a két folyó össztalálkozásánál és lentebb, a város alatt. Ezért úgynevezett párhuzamművekkel szorították összebb a Tisza medrét a torkolatnál, valamint a vasúti híd és a Boszorkánysziget között. Kotrás vízen, kubikolás szárazon, kőszorás és követ burkolás korszaka volt az 1890-tól az 1897-ig eltelt időszak. A Maros-torkolattól a Boszorkányszigetig — egy napjainkban összeállított, nem teljes összesítés szerint — vízi kotrással kitermeltek 389 ezer 228, szárazföldön pedig kubikolással 15 ezer 243 köbméter „földet”. A vízbe szórtak 237 ezer 48 köbméter követ, 4750 négyzetméteren pedig kőburkolást végeztek.

Lódi Ferenc

## Üdülő szakmunkás-tanulók

Az idén 18 000 szakmunkástanuló vesz részt szervezett üdülésben. Az ország legszebb vidékein, egyebek között a Balaton mellett, illetve Gyulán, Szombathe-

lyen, Zircen tölthetik szabadságukat. Szép számmal indulnak vándortúrák az ország legszebb tájaira az idén is: csónakon, kerékpáron, illetve gyalogszerrel. Ebben a sok élményt nyújtó sportszerű pihenési formában most mintegy ötezen vesznek részt.

Balatonbogláron matematikai szaktábor is rendeznek a szakmunkástanulók részvételével.

A hasznos, sok élményt nyújtó, ám mégis szórakoztató hazai üdülésben résztvevők népes táborán kívül összesen 370-en külföldön nyaralhatnak. A „Kiváló tanuló” és tanulmányi versenyek győztesei ok, valamint azok a fiatalok, akik kitüntek az otthonok között meghirdetett, a kollégiumi címért folyó versengésben; élen jártak a KISZ-munkában és általában az előmenetelben. Az első csoport — ötvenen — ezen a héten utazott el Rigába, mások az NDK-ban, a Szovjetunióban és Szlovákiában, festői szépségű üdülőhelyeken töltenek 12, illetve 15 napot.